

Święciechowa, dnia 18 sierpnia 2020r.

**WOJEWÓDZKI SĄD ADMINISTRACYJNY
W POZNANIU
ul. Ratajczaka 10/12
61-815 Poznań**

Skarżący: Prokurator Rejonowy w Lesznie

Organ skarżony: Rada Gminy Święciechowa

ODPOWIEDŹ NA SKARGĘ

Działając w imieniu organu skarżonego wnoszę o :

- 1) Stwierdzenie nieważności § 10 ust.1 statutów w zakresie zwrotu „ w szczególności” oraz oddalenie skargi w pozostałym zakresie,**
- 2) Obciążenie skarżącego kosztami postępowania.**

Uzasadnienie

Prokurator wniósł o stwierdzenie nieważności uchwały Nr XIII/105/2000 Rady Gminy Święciechowa z dnia 30 marca 2000 r. w sprawie statutu sołectw gminy Święciechowa.

Skarga została doręczona organowi skarżonemu w dniu 23 lipca 2020 r.

Skarga prokuratora nie zasługuje na uwzględnienie, za wyjątkiem zarzutu dotyczącego zwrotu w § 10 ust.1 w zakresie zwrotu „w szczególności”.

Ad. 1 Zarzut dotyczący naruszenia art. 35 ust. 3 pkt 2 i art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym przez § 20 statutu każdego z sołectw.

W pierwszej kolejności wskazuję, że wbrew twierdzeniom prokuratora zaskarżona uchwała nie została podjęta po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami, gdyż obowiązujące w dniu podejmowania uchwały przepisy ustawy o samorządzie gminnym takiego wymogu nie przewidywały. Obowiązek konsultacji statutu sołectwa ustawodawca wprowadził nowelą, która weszła w życie 30 maja 2001 r.,

opublikowaną w Dz.U. z 2001r. Nr 45, poz. 497 , czyli gdy uchwała Nr XIII/105/2000 Rady Gminy Świąciechowa obowiązywała już od ponad roku.

Odnosząc się do zarzutu skargi dotyczącego treści § 20 statutu każdego z sołectw należy stwierdzić, iż skarżący nie ma racji twierdząc, że w przepisie tym bezpodstawnie nadano Zebraniu Wiejskiemu status organu elekcyjnego.

Należy zauważyć, że uchwała Rady Gminy Świąciechowa w sprawie statutów sołectw Gminy Świąciechowa została podjęta 20 lat temu na podstawie przepisów ustawy o samorządzie gminnym, które po podjęciu kwestionowanej uchwały były nowelizowane. Jedna z nowelizacji, jak wyżej już wspomniano, wprowadziła między innymi poddawanie projektów statutów konsultacji.

Zgodnie z obowiązującym w dniu uchwalania zaskarżonej uchwały przepisem art. 35 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym *Organizację i zakres działania jednostki pomocniczej określa rada gminy odrębnym statutem*. Natomiast przepis art. 36 ust. 2 omawianej ustawy stanowił, iż *sołtys oraz członkowie rady sołeckiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania. Zasady i tryb wyboru sołtysa i rady sołeckiej oraz ich odwołania określa statut sołectwa*. Obecnie obowiązek ustalenia zasad i trybu wyboru sołtysa i rady sołeckiej w statucie sołectwa zawiera art. 35 ust.3 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym.

Należy podkreślić, że **ustawodawca co do wyborów sołtysa i Rady sołeckiej wprowadził tylko trzy wymogi: że wybory te muszą być tajne, bezpośrednie i spośród nieograniczonej liczby kandydatów, a zasady i tryb tych wyborów muszą wynikać ze statutu danej jednostki pomocniczej.**

Analiza przepisu art. 36 ust. 2 w brzmieniu obowiązującym w dniu uchwalania skarżonej uchwały oraz aktualnie obowiązującego art. 35 ust. 3 pkt 2 ustawy o samorządzie gminnym wskazuje, że bezsprzecznie to do rady gminy należy kompetencja (a także obowiązek) ustalenia zasad i trybu wyboru sołtysa i rady sołeckiej.

Skoro zatem Rada Gminy Świąciechowa w statucie danego sołectwa ustaliła, że wybór sołtysa i rady sołeckiej winien nastąpić na zebraniu wiejskim, to jest oczywiste, że Rada w ten sposób wykonała swoją ustawową kompetencję i czynienie Radzie w tym zakresie zarzutu jest oczywiście bezpodstawne. Rada co do zasady zadania Zebrania Wiejskiego określiła w § 6, natomiast regulacja § 20 została umieszczona w rozdziale V zatytułowanym „Tryb wyboru Sołtysa I Rady Sołeckiej.” Podkreślić należy, że Kodeks wyborczy, jak również żadna inna ustawa nie regulują wyborów sołtysa i rady sołeckiej, zatem nie ma innej procedury wyborczej dla wyboru tych organów niż statut sołectwa i to ustawodawca uznał, że te zasady winna określić rada gminy.

Brak podstaw do przyjęcia, że zapis § 20 statutów narusza art. 36 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż zebranie wiejskie jest organem uchwałodawczym. Okoliczność, że na wyborczym zebraniu wiejskim – specjalnie zwołanym przez Radę Gminy - odbywają się tajne, bezpośrednie wybory spośród nieograniczonej liczby kandydatów przez stałych mieszkańców sołectwa

uprawnionych do głosowania w żaden sposób nie narusza zapisu ustawy o uchwałodawczym charakterze Zebrania Wiejskiego.

Niewątpliwie, na co wskazuje także sam skarżący, skład zebrania wiejskiego i uprawnionych do głosowania jest taki sam, przy czym statut każdego z sołectw Gminy Świąciechowa wyraźnie określa kiedy na zebraniu wiejskim uprawnieni do głosowania dokonają wyboru sołtysa i rady sołeckiej (tj. zebranie zwołane przez Radę Gminy, któremu przewodniczy osoba wskazana przez radę (Wójt lub radny). Dla wyjaśnienia podaję, że wprawdzie w § 20 ust. 1 statutow jest zapis, że Rada wyznacza przewodniczącego zebrania spośród „(...) członków zarządu Gminy (...)” to w świetle art. 99 z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta należy uznać, że jako przewodniczącego rada wyznacza wójta lub radnego.

Z protokołów wyborczych zebrań wiejskich wynika, że na zebraniu wyborczym uczestnicy podpisują listę obecności (stosownie do § 21 ust. 3 statutu), która potwierdza, że uczestnicy spełniają kryterium czynnego prawa wyborczego dla tych wyborów. Na liście obecności znajduje się pouczenie, że głosować mogą osoby, które ukończyły 18 lat oraz (zgodne z utrwaloną linią orzecniczą sądów administracyjnych), które przebywają na terenie sołectwa z zamiarem stałego pobytu.

Dowód: wzór listy obecności.

Argument skarżącego, że gdyby ustawodawca chciał, aby wyboru sołtysa i członków rady sołeckiej dokonywało zebranie wiejskie to stosowny zapis znalazłby się w art. 36 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym należy przeciwstawić argument:

to Ustawodawca chciał żeby rada gminy zdecydowała jak ma przebiegać wybór sołtysa oraz rady sołeckiej czy na zebraniu wiejskim, czy w lokalu wyborczym i dlatego przekazał tę kompetencję radzie gminy stanowiąc, że statut jednostki pomocniczej określa: zasady i tryb wyboru sołtysa i rady sołeckiej oraz ich odwołania. Taki zapis obowiązywał do 30 maja 2001 r., a następnie ustawodawca zmienił ten zapis na *zasady i tryb wyborów organów jednostki pomocniczej*.

Należy zauważyć, że zgodnie z obowiązującym w dniu uchwalania statutu przepisem art. 35 ust. 1 *organizację i zakres działania jednostki pomocniczej określa rada gminy odrębnym statutem. Obecnie z art. 35 ust. 3 pkt 3 tej ustawy wprost wynika, że statut jednostki pomocniczej określa organizację i zadania organów jednostki pomocniczej.* Oznacza to, że Rada może ustalać zadania dla Zebrania wiejskiego, które jest organem uchwałodawczym.

Zapisy zakwestionowanych statutow sołectw potwierdzają, wbrew zarzutom skargi, że wybory sołtysa i rady sołeckiej są zgodne z art. 35 i 36 ustawy o samorządzie gminnym, gdyż:

- 1) są tajne - § 25 statutu każdego z Sołectw,
- 2) spośród nieograniczonej liczby kandydatów - §23 statutu każdego z Sołectw,
- 3) bezpośrednio - na kandydata głosować mogą bezpośrednio mieszkańcy, którzy przybędą na zebranie wiejskie, a nie delegaci wybrani przez zebranie wiejskie. - §9 ust. 1 w związku z § 21 ust.1 statutu każdego z Sołectw.

Zatem z treści wskazanych zapisów wynika, że statuty nie naruszają ustalonej przez ustawodawcę zasady, że wybory są tajne, bezpośrednie, z spośród nieograniczonej liczby kandydatów. **Natomiast stanowisko prezentowane przez skarżącego narusza gwarantowaną konstytucyjnie samodzielności jednostek samorządu gminnego wyrażoną w art. 165 ust. 2 Konstytucji RP.**

Także WSA w Kielcach sygn. akt II SA/Ke 655/19, (LEX nr 2741825) w wyroku z dnia 29 października 2019 r. stwierdził, że: ***Statut jednostki pomocniczej określa w szczególności zasady i tryb wyborów organów jednostki pomocniczej. Ustawodawca do kompetencji rady gminy pozostawił prawo do wprowadzenia w statucie sołectwa regulacji, które dotyczą zasad i trybu wyborów organów sołectwa. Oznacza to, że lokalny prawodawca może postanowić, iż zgłaszanie kandydatów w wyborach sołtysa i członków rady sołeckiej odbywać się będzie wyłącznie w trakcie zebrania przez uprawnionych (do głosowania - art. 36 ust. 2 u.s.g.) uczestników. Sposób i forma zgłaszania kandydatur to niewątpliwie element trybu wyboru organów.***

Również WSA w Gliwicach w wyroku z dnia 16 stycznia 2020 r. sygn. akt III SA/GI 976/19 stwierdził: *Ustawodawca nie określił np.:, w jakim trybie i w jakiej formie winny być zgłaszane kandydatury, jaki winien być sposób głosowania na kandydatów, tj. czy na zebraniu wiejskim, czy też w lokalu wyborczym oraz jaką procedurę należy stosować w sprawach związanych z wyborem i odwołaniem organów sołectwa. Stosownie do art. 35 ust. 3 pkt 2 u.s.g. dostrzec trzeba, że wszystkie szczegółowe zasady przeprowadzania wyborów sołtysa i rady sołeckiej winny być unormowane w statucie sołectwa.*

Ad zarzut naruszenia prawa przez § 13 ust. 1 i 2 § 26 ust. 1 statutu każdego z sołectw (dotyczące odwołania sołtysa i Rady Sołeckiej na zebraniu wiejskim) .

Argumenty dotyczące braku naruszenia prawa przez § 20 statutu każdego z sołectw odnoszą się w całej rozciągłości do zarzutów skarżącego dotyczących § 13 ust. 1 i 2 oraz § 26 ust. 1 statutu każdego z sołectw, tym bardziej, że w dniu podejmowania uchwały Nr XIII/105/2000 Rady Gminy Świąciechowa przepis art. 36 ust. 1 zdanie drugie wprost wskazywał, że statut określi również tryb odwołania sołtysa i rady sołeckiej stanowiąc: *Zasady i tryb wyboru sołtysa i rady sołeckiej oraz ich odwołania określa statut sołectwa.*

Ponadto zauważyć należy, że NSA w wyroku z dnia 17 kwietnia 2019r. sygn. akt II OSK 1528/17 (orzeczniansa.gov.pl) - uznał, że odwołanie sołtysa przez zebranie wiejskie jest dopuszczalne (nawet w głosowaniu jawnym) skoro tak stanowi statut.

Ad zarzut naruszenia prawa przez § 21 ust. 1 i 2 statutu każdego z sołectw (dotyczący wymaganej osobistej obecności 1/5 stałych mieszkańców uprawnionych do głosowania).

Argumenty dotyczące braku naruszenia prawa przez § 20 statutu każdego z sołectw odnoszą się także do zarzutów skarżącego dotyczących § 21 ust. 1 i 2 statutu każdego z sołectw. Regulacja zawarta w § 21 ust. 1 i 2 statutu każdego z sołectw mieści się w zakresie pojęciowym „zasady i tryb przeprowadzania wyborów” i tym samym w kompetencji Rady Gminy.

Ad zarzut naruszenia prawa przez § 10 ust. 1 statutu każdego z sołectw .

Organ skarżony w świetle przytoczonych przez skarżącego orzeczeń uznaje zarzut użycia w § 10 statutu każdego z sołectw dotyczącym obowiązków sołtysa zwrotu „w szczególności „ za zasadny.